

Miksi arvioida kielitaitoa? 8.8.2012

Mirja Tarnanen
Opettajankoulutuslaitos
mirja.tarnanen@jyu.fi

Arviointi osana omaa työtäsi

- Millaisia muistoja sinulla on arvioinnista omilta kouluvuosiltasi?
- Mikä arvioinnissa mielestäsi sujuu ja mikä siinä on puolestaan haasteellista?

Mihin arviointia tarvitaan?

- Oppijoiden tarpeiden tunnistamiseen
- Opetuksen suunnitteluun
- Oppijoiden kehityksen seuraamiseen
- Ongelmien diagnosointiin
- Auttamaan oppijoita parantamaan työskentelyään
- Tarjoamaan palautetta oppijoille heidän oppimisestaan
- Oman opetuksen arviointiin

Lähtökohtia arvioinnille

- Opettajan on mietittävä syy siihen, miksi arviointia tehdään.
- Opettajalla on oltava taito arvioimiseen.
- Arviointi lähtee suunnittelusta, joten arvioinnin suunnittelutaitoihin kuuluu kyky suunnitella sisällöt, tehtävätyypit sekä käytettävät arviointimenetelmät
- Arviointisuunnitelmaa varten on myös mietittävä tarkasti, mitä, miksi ja milloin arvioidaan ja mikä on arvioinnin tehtävä.
- Arviointi ei saa olla itsetarkoitus, vaan sen pitää johtaa tekoihin oppimisen parantamiseksi.
- Opiskelijan on myös ymmärrettävä arvioinnin merkitys ja tarkoitus.

(esim. Wulff 2003; Lundström 2004)

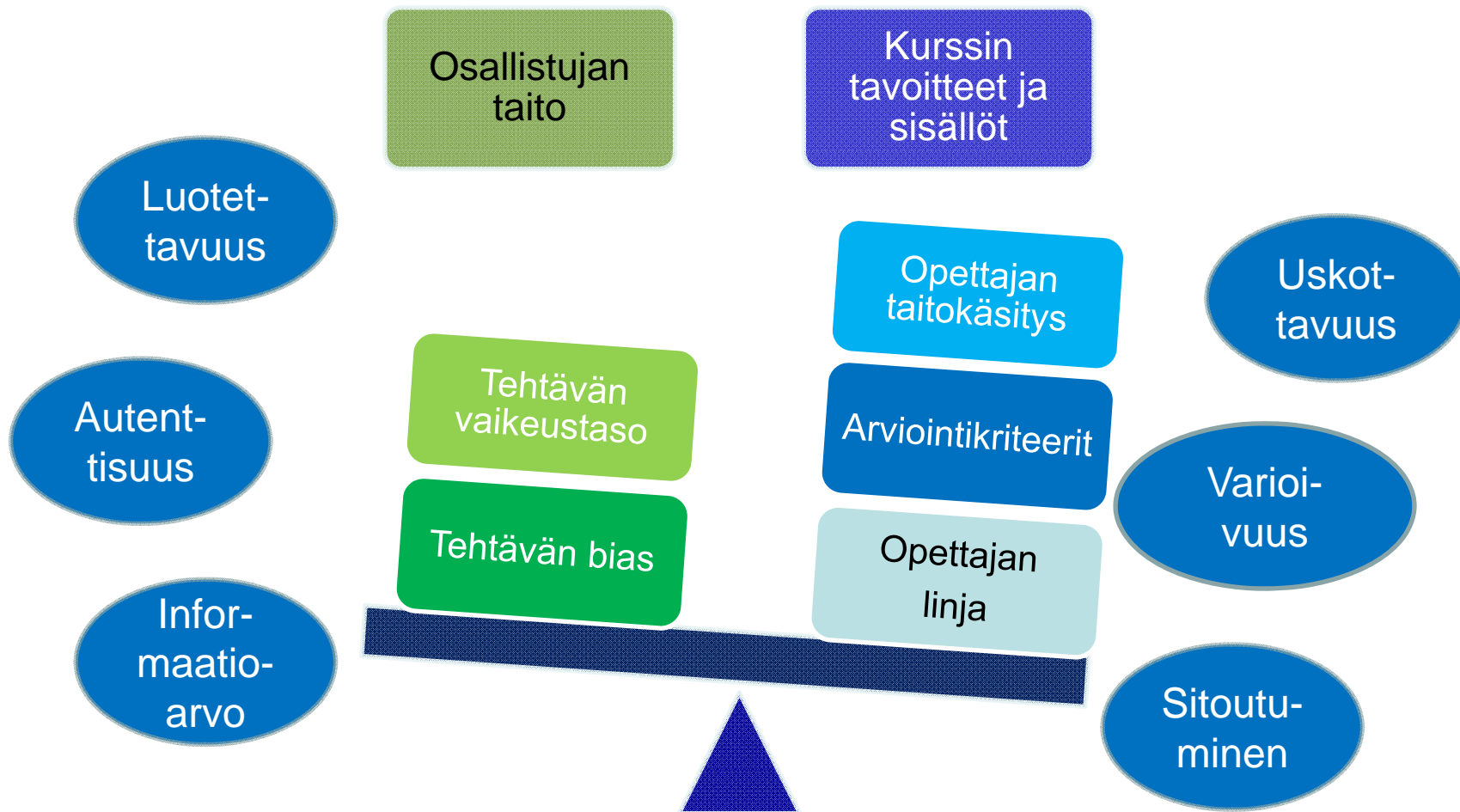
Arvioinnin suunnittelu

1. Kuka arvioi, mitä ja ketä arvioidaan?
2. Milloin arviointia suoritetaan?
3. Mitä kerätyllä arviointitiedolla tehdään?
4. Miten arviointitieto auttaa opetuksen ja oppimisen kehittämässä?

Missä arvioinnin painopiste on?

- Harjoittelussa ja pedagogisten käytänteiden suuntaamisessa
- Systemaattisessa palautteen antamisessa
- Diagnosoinnissa
- Reflektoinnissa (mm. itse- ja vertaisarviointi)
- Kokeiden pitämisessä
- Kurssiarvioiden määrittelemisessä
- Kielenopiskeluun innostamisessa
- Kielitaidon ylläpitämisessä ja identiteetin vahvistamisessa

Arviointi on monen tekijän summa

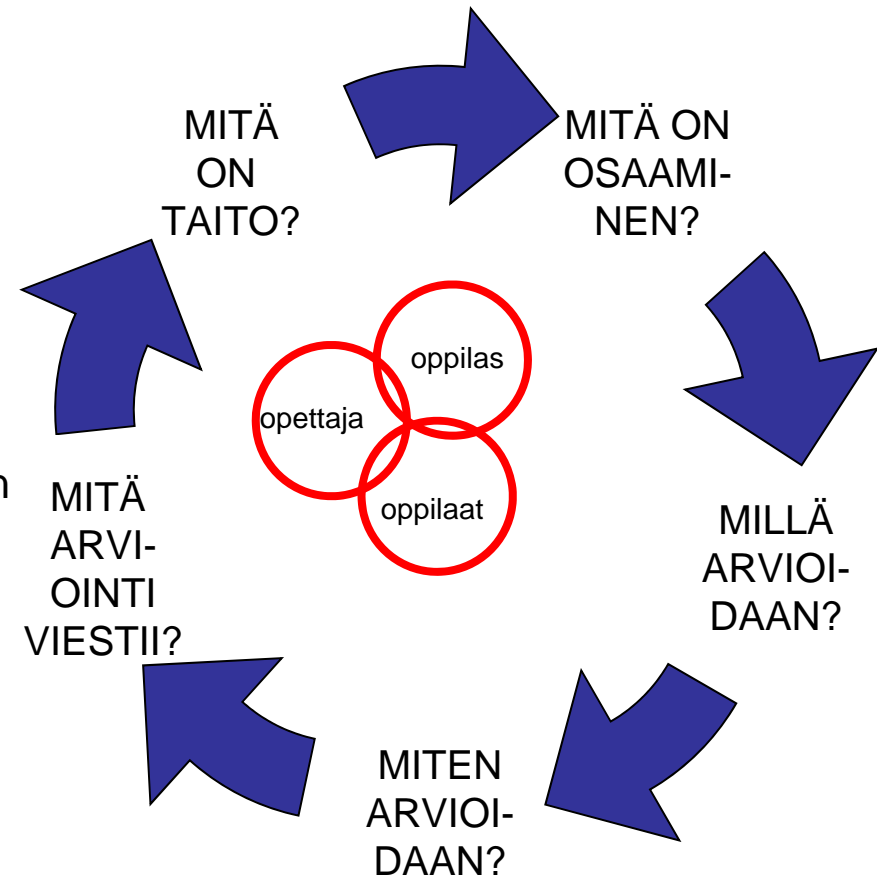

Autenttinen arviointi (jatkuva arviointi)

- Heijastaa mahdollisimman todenmukaisia ja luonnollisia viestintätilanteita
- Kohdistuu oppimisen kannalta mielekkäisiin asioihin ja toimintoihin
- On kattavaa (kohdistuu oppimisen kannalta olennaisiin asioihin)
- On jatkuvaa ja pitkäjänteistä seuranta
- Kohdentuu sekä oppimistuloksiin että oppimisprosessiin
- Oppijaa tarkastellaan yksilönä
- Tietoa kootaan usealla tavalla
- Käytetään oppimisen parantamiseen
- Tuetaan oppijan reflektiivisten taitojen, itsearvioinnin ja kriittisen ajattelun kehittymistä
- Kannustetaan yhteistoiminnallisuuteen

Matkalla kohti tiedostettua ja perusteltua tulkintaa osaamisesta?

- Kielitaitokäsitys ja sen kielentäminen
 - Mitä on osaaminen?
 - Miten taito edistyy?
- Kielitaidon tasoa kuvaavien ilmaisujen/ arvioiden (esim. hyvin vähäinen, auttava, kohtalainen, hyvä) tulkinta ja läpinäkyvyys
- Arviointiin käytettävät tehtävät/aktiviteetit
 - Arviointitehtävien yhteys opetukseen
 - Arviointitehtävien yhteys taitokäsitykseen
 - Arviointitehtävien laatu ja määrä
- Arvioinnin yhden- ja johdonmukaisuus
 - Arvioijien käsitykset ja taidot
- Arvioinnin läpinäkyvyys ja palautearvo
 - Arviointitiedon jaettavuus, uskottavuus

Kielellinen viestintätaito (viitekehys)

Kielellinen Kompetenssi

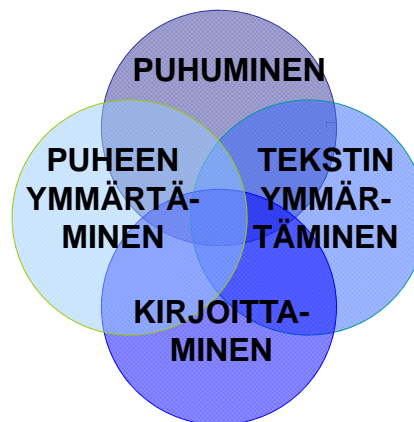
- sanasto
- syntaksi ja morfologia
- fonologia
- muut kielenkäytön kategoriat

Sosiolingvistinen kompetenssi

- sosiaaliset käytänteet
 - sosiaaliset konventiot
 - rekisterit
 - murteet

Pragmaattinen Kompetenssi

- kielelliset funktiot
 - diskurssien hallinta
 - tekstilajien hallinta
 - tyylien hallinta

Viitekehys osana suomalaista kielikoulutusta

- Viitekehysten myötä on jalkautettu suomalaiseen kielikoulutukseen
 - Funktionaalinen kielitaitokäsitys sekä kielitaitoprofiilit
 - Taitotasoajattelu
 - Kriteeriviitteinen arviointi
- Taitotasoajattelua ja –asteikkoa on sovellettu
 - Laajasti eri koulutusasteilla opetussuunnitelmissa ja/tai tavoitteiden asettelussa (perusopetus, lukio- ja ammatillinen koulutus, ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen kielikeskukset)
 - Lainsäädännössä (kansalaisuuslaki (2011/579), laki julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta (2003/424))
 - Kansallisten tutkintojen linkittämisessä Viitekehykseen (esim. Yleiset kielitutkinnot ja ylioppilastutkinto)

OPPIMINEN, ARVIOINTI JA MINÄ-KÄSITYS

- Minäkäsityksen muodostuminen on oppimisen tulosta.
- Minäkäsitys muodostuu itsetuntemuksesta, itseluottamuksesta, itsearvostuksesta ja –hyväksymisestä.

Taitokäsitys, oppiminen ja virheet

- Virheet ja tarkkuuden kehittyminen
 - Välttämätön osa kielenoppimisprosessia
 - Osoitus oppimisesta ja kielen prosessoinnista
 - Olennaista tietoa opettajalle
 - Virheet eivät vähene lineaarisesti - kielitaito voi laajeta nopeasti, jolloin tarkkuus pysähtyy ja ”virheet” lisääntyvät väliaikaisesti (Cefling- ja Topling-hankkeet)
 - Kieliympäristö resurssina – idiomaattisia ilmauksia ja arkipäivän fraaseja ja sanastoa tuotoksessa, vaikka perusrakenteissa voi olla pitkään horjuntaa
- Arvioinnin haasteena taidon kartoittaminen ja tukeminen haasteiden osalta:
 - Missä menevät taidon rajat?
 - Milloin virheet haittaavat ymmärrettävyyttä?
 - Mitä kaikkea opiskelija jo osaa!

Palautteen kulmakiviä

- Kannustava realistisuus
- Kriteeripohjaisuus
- Vuorovaikutteisuus
- Fokusoituneisuus oppimisen/vastaanottajan kannalta
- Konkreettisuus
- Ohjaavuus (mitä ja miten voi/kannattaa tehdä)

Palautteen antaminen – virheiden korjaaminen

- huomio kirjoittamisen eri osa-alueissa, ei vain rakenteissa
- eron tekeminen isojen ja pienien virheiden välillä
- mikä kaikki korjataan - mikä vaikuttaa arvioon
- tekstin uudelleen kirjoittaminen / omien virheiden korjaaminen
- mallien tarjoaminen konventionaalisista ja idiomaattisista sanavalinnoista
- oikean ratkaisun, esim. rektioissa, tarjoaminen sen mukaan, miten uudesta asiasta on kysymys
- kommenttien selkeys ja suoruus, kysymykset
- konkreettiset tekstin parantamisehdotukset
- palautteen ajoitus ja jakaminen (ei kaikkea kerralla)
- heikot oppilaat hyötyvät enemmän suorista korjauksista kuin symbolikorjauksista
- palautekeskustelut tehokkaita ymmärtämisen lisääjiä

Kysymyksiä arvioijalle

- Miltä taitotasoasteikon käyttö tuntuu?
- Miten painotan eri kriteereitä?
- Miten muut kuin sovitut kriteerit vaikuttavat arviointiin?
 - Esim. persoonallisuus, sukupuoli, yleinen osaaminen, kulttuuritausta, äidinkieli
- Miten oma vireystilani vaikuttaa?
- Millainen arviointilinjani on (ankara, lempeä)?
- Miten käsittelen epävarmuuttani?
- Miten suhtaudun ylipäätään arviointiin?

Lähetä opettajalle sähköpostiviesti.

+0427TZ

- Kerro, miksi olet ollut pois.
- Kysy kaksi asiaa kokeesta.
- Kysy kaksi asiaa viikon muista tapahtumista.

Muista aloittaa ja lopettaa viesti sopivalla tavalla. Kirjoita selvällä käsialalla suomeksi alla olevaan tilaan. Muista sopiva aloitus ja lopetus.

Lähettäjä: Adran

Vastaanottaja: Opettaja

Aihe: m o l

Moi opettaja olen ollut viikon ~~pois~~ pois koulusta koska minulla on ollut kuumetta ja en pystynyt tulemaan.

Olen kuullut et suomen kielen koe on tulossa pian et mitä uutta te olette oppineet koulussa, mimmaset kysymykset tule siinä kokeessa. Onko koulussa muutenkään käynyt mitään hyvää tei pakkaa